

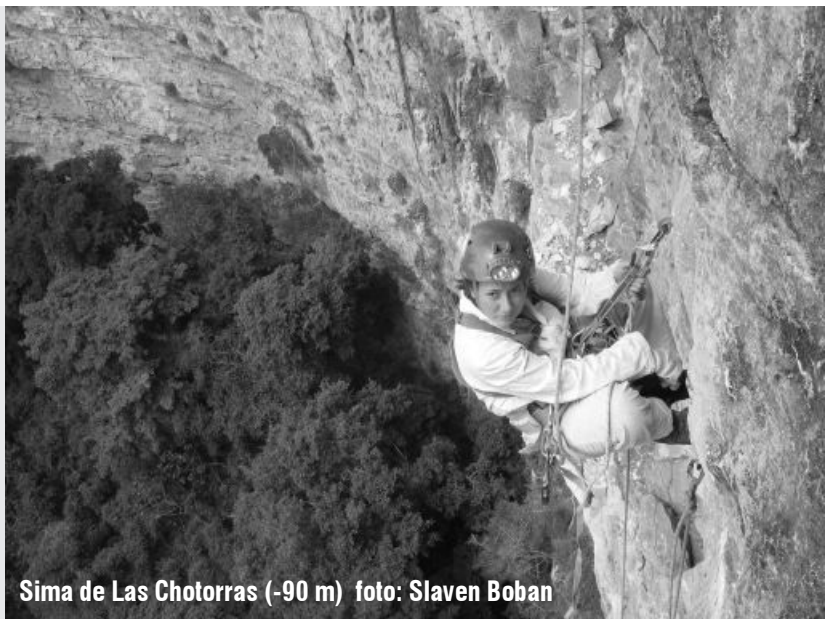
## MEKSIKO

KARLOVAČKA  
SPELEOLOŠKA EKSPEDICIJA «EL  
OCOTE '05»

Speleološka ekspedicija održana je u ožujku (od 3. do 23. ožujka) u blizini Tuxtle Gutierrez, glavnog grada Chiapasa, koju je sačinjavalo deset članova, od kojih osam Hrvata, jedan Talijan i jedan Meksikanac. Avantura je organizirana od strane nekolicine karlovačkih speleologa uz pomoć novog društva iz Brescie, Dona Nature Adventure i uz suradnju speleologa iz Chiapasa, Paca Mendeza. Prva dva dana, dvoje slovenskih prijatelja (Borut i Špela) iz Kopra, prilikom njihovog avanturističkog odmora, sudjelovali su u posjeti objektu Sima de Las Chotorras i u ponovljenom prelasku prekrasne El Chorreadero (tko ne poznaje, radi se o jamskoj traverzi od četiri kilometra, od kojih je otprilike 400 metara visinske razlike sa 42 skoka od kojih su skoro svi "by jump" (silazak skokovima – op. prev.)... "brinco" (skok – op. prev.)... "olvidate el descensor"... (zaboravite descender – op. prev).

Slabe oborine zadnje dvije godine, omogućile su nam neviđen pogled na unutrašnjost El Chorreadera, gdje se nivo vode u ogromnim bunarima, jezerima i "loncima" spustio na manje od dva metra. Sve je to još povećalo akrobatske skokove dviju grupa speleologa koji su se približili do "parque natural acuatico sutteraneo" (vodeni, podzemni prirodni park – op. prev.) što nam je produžilo spust za čak pet ili šest sati. U svakom slučaju uvijek se čuje jedan uzvik – "Por El Chorreadero"... (za El Chorreadero – op. prev).

"Manana, alla manana mui temprano" (sutra, ranom zorom – op. prev.), zahvaljujući prijatelju Pacu i njegovoj potpunoj nesposobnosti gubimo skoro dva dana za logistiku za bazni logor. Smještamo se u stanu u blizini Zocalo di Coita (simpatičan gradić, smješten 20 kilometara sjeverozapadno od Tuxtle), gdje nalazimo samo zidove. Trebamo izvesti vodoinstalaterske radove zbog



Sima de Las Chotorras (-90 m) foto: Slaven Boban



Cueva de Ocuilapa (1700 m; -20 m) foto: Boris Bukovčak

zaliha vode i staviti u upotrebu kupaonu, kuhinju, nabaviti hranu, karbid i zemljopisne karte. Da bi se stvari još više zakomplicirale, kao obično, uplela se legendarna britanska avio kompanija, koja nikad nije dovezla u Tuxtlu jednu hrvatsku transportnu vreću za ekspediciju u kojoj je bila osobna oprema, ali i ona od ostalih članova. Treba računati da osam prisutnih Hrvata ne zna ni "zucnuti" nijednu "palabra" (riječ – op. prev.) na španjolskom, za niže potpisanog to su bila dva burna dana. Osim toga što je smještaj glavnog logora u centru jednog gradića nije baš najsretniji izbor, "la cerveca mui fria" (jako hladna piva – op. prev.) i mnoge ostale zabave "na rubu pameti" previše su blizu za onoga tko treba pažnju

usmjeriti na mrak, vlagu i neudobnost podzemnog svijeta.

Napokon se odlučujemo na još jedno ponavljanje, ali ne u špilji, radi se o očaravajućim i prepunim tajni stijenama kanjona Rio La Venta.

Krećemo nas petero, opremljenih s tri legendarna kanua na napuhavanje za dvije osobe nabavljeni od jedne poznate češke tvrtke koje smo slučajno dopremili iz Europe i koje smo ostavili u Meksiku za buduća istraživanja. Spust od otprilike 75 kilometara kanjona od 300 metara visinske razlike (oni razdvajaju turističko mjesto u blizini Coite nazvano El Aguachero od jezera Mal Paso) pokazuje se dosta zahtjevnim.



Arheološki nalazi u Cueva de Ocuilapa foto: Boris Bukovčak



Ulazni dio El Chorreadero

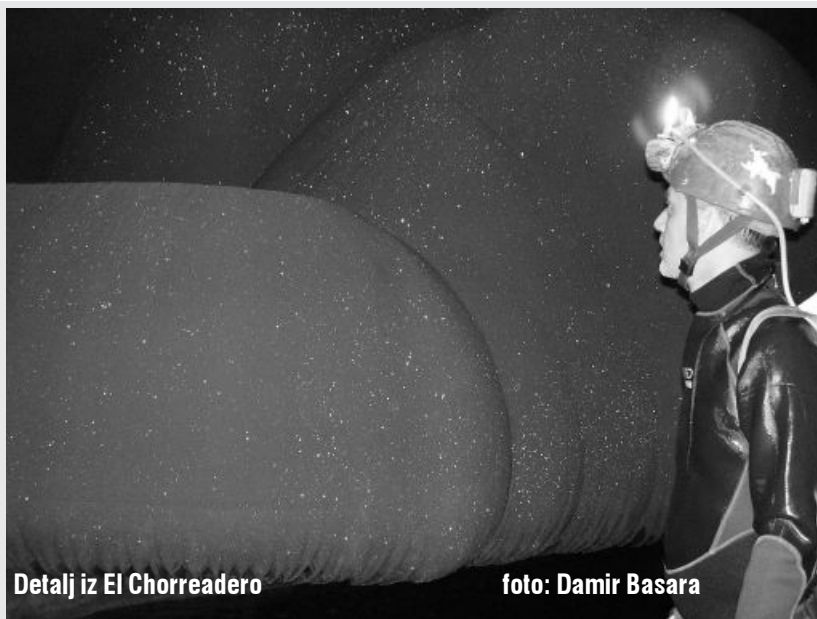
foto: Damir Basara

Cilj "izleta" je, osim dugog prelaska, potražiti moguće nove otvore između mnogobrojnih koji se nalaze duž stijena na visini od četiri i pol metra i možda početak novih istraživanja. Za to je predviđeno šest dana – realno vrijeme za prolazak je četiri i pol dana. Poznavanje kanjona u zemljopisnom smislu i problemi s prelaskom: skoro nikakvi. Mogući uočeni novi ulazi, ali nijedan dosegnut i istražen.

Najveći je problem i u ovom slučaju, nedostatak vode, koji je otežao prelazak s kanuima. Na dužim dionicama prisiljeni smo ih vući hodajući ili se na onim kraćim pomaljaju stijene koje onemogućuju daljnje napredovanje. Da ne govorimo o opremi koju nosimo, previše je teška, teško je prenositi kanue kroz dionice kojima se ne može ploviti. Preporučljivo je doseći ulaze u špilje, za koje se pretpostavlja da nisu istražene, ulazeći u kanjon i prelazeći staze s lakšim i bržim pristupom.

Što se tiče silaska niz kanjon, preporuča se lagana oprema i vreća za spavanje, šatori su također nepotreban luksuz. Vrlo je lako moguće da ih se ne treba uopće upotrijebiti.

U međuvremenu se drugi dio ekspedicije bez dvoje članova (Bukva s bolnim koljenom i Paco baveći se svojim privatnim poslovima) otisnuo u nova istraživanja. Jedan od ciljeva ekspedicije je područje blizu naselja Armando Sebadua, smješteno manje od jednog sata vožnje autom sjeverozapadno od Coite, na rubovima Selve El Ocote. Tri hrvatska istraživača toplo su primljeni od strane lokalnog stanovništva, znatizeljnog da otkrije što se nalazi ispod mnogobrojnih ulaza pronađenih na tom području, prije svega zbog važnosti pronalaska i iskoristivosti podzemnih voda za zemljoradnike. Tri osobe ne mogu puno napraviti u dva dana na tako važnom području što se tiče krških fenomena i odlučujemo si razgledati neke ulaze, te se istražuje i topografski snima Cueva Esperanza (dugačka 1200 metara i duboka 119 metara). Ova špilja čini se zanimljiva zbog vodenog toka u glavnom kanalu te se može povezati s nedalekim Los Bordos i La Conciuda (pet kilometara kanala kroz koje protječe velika rijeka i koja na kraju završava sifonom). Istraživači Cueve Esperanze zaustavili su se na velikom jezeru, ali špilja se nastavlja. Nakon kratkog dogovora zaključujemo da ovo područje može biti cilj nove ekspedicije u skoroj budućnosti. Imamo još važnih objekata za istražiti, a preostalo je još malo vremena. Jedan od njih su poplavljeni kanali Cueve Dos Leones. Ova špilja, otkrivena prije mnogo godina od strane Paca Mendeza i Tullia Bernabeia, nikada nije do kraja istražena. Paco i neki Meksikanci kažu da su ušli do dužine od dva kilometra, a niže potpisani je s kolegama iz Brescie sudjelovao na dva



Detalj iz El Chorreadero

foto: Damir Basara



Traforo del Rio La Venta

foto: Damir Basara

topografska snimanja, 2000. i 2001. godine. Topografski je snimljeno skoro 1500 metara kanala poplavljenih s velikim jezerima

(dugačkih više od 200 metara) koji prisiljavaju speleologe na zahtjevno plivanje i neprestani boravak u vodi, ponajviše dok traje topografsko snimanje.

Ova godina je napokon uspješna, istraživanje Cueva Dos Leones je gotovo pri kraju. Prva grupa Hrvata poslije 1500 topografski snimljenih kanala, nastavlja s istraživanjem za još jedan kilometar i špilja se nastavlja... Vrijeme je da se vrati grupa iz kanjona i za sastanak s onima koji su se bavili špiljama. To je prva grupa koja je prešla kanjon i koja može uživati na zadnjim točkama u Dos Leones. Nakon tri kilometra jezera koji se nalaze u više-manje fosilnim područjima, voda se gubi u jednoj provaliji, dok se pred nama otvaraju još dva kilometra prekrasnih fosilnih kanala, koji se zatvaraju s velikom dvoranom potpuno prekrivenih blatom. Primjećujemo da je i ovdje razina vode u špilji pala za dva metra niže nego prije tri godine. U jezerima se više ne pliva, ali se hoda u vodi koja seže do koljena, dižemo mnogo blata s dna tako da napredujemo s opomenama: "pazi rupa" ili "pazi kamen". Ima i nekoliko sporednih kanala dužine kojih stotinjak metara koji nas vode u područja blizu površine. Primjećujemo mnogobrojno korijenje drveća koje "krade" kisik. Svjedoci smo tog neobičnog fenomena, ponestaje zraka, teško dišemo, nema strujanja zraka. Znojimo se, jako je toplo i teško se krećemo, kao na najvišim vrhovima. S manje detalja topografski snimamo zadnje metre i vraćamo se u kanal gdje smo izgubili vodeni tok. Kao što smo pretpostavljali nalazimo prolaz i vraćamo se na jezera sličnima onim prijašnjim, ali nakon nekoliko stotina metara, kanali postaju prilično lagani meandri, nakon toga slijedi jedan už, ovaj puta silazni na sedam ili osam metara na kojem se zaustavljamo jer nemamo više konopa. Pretpostavljamo da je u blizini mali sifon, nema zraka, a već poznajemo i morfologiju. Ostavljamo meksičkim kolegama da otkriju ovu zadnju tajnu Cueva Dos Leones i posvećujemo zadnja dva dana izradi topografskog materijala od skoro dva kilometra Cueva Ocuilapa. Radi se o špilji s prečnicom od više od 900 metara u glavnom kanalu i stotinjak raznih

odvojaka u kojima nalazimo zanimljive arheološke nalaze. Mogu se razaznati zidovi koji mogu predstavljati grobnice, nalazimo ljudske kosti, prolaze, keramičke posude i posude za žeravicu. Špilja je zbog svog jednostavnog ulaza vjerojatno služila za vjerske obrede, pogrebe i prinošenje žrtava naroda Zoque koji su živjeli na tom području, ali nismo sigurni da su arheolozi i stručnjaci za pretkolumbijske civilizacije istraživali taj zanimljiv objekt s tog gledišta. Za sada postoji kompletan topografski snimljen materijal, što meksički kolege, pošto poznaju špilju, nisu nikad iskoristili. Završavamo sa snimkama koje su napravljene da bi se napravio dokumentarni film za Hrvatsku televiziju.

Luca Tanfoglio

Prijevod s Talijanskog: Alenka Lavrinc

**Sudjelovali su:** Igor Jelinić SOPD Dubovac, Karlovac (vođa ekspedicije), Damir Basara SOPD Dubovac, Karlovac, Luca Tanfoglio SK Ursus spelaeus Karlovac i DNA Brescia, Boris Bukovčak SD Karlovac, Karlovac, Neven Bočić SD Karlovac, Karlovac, Tihana Boban SOPD Velebit, Zagreb, Slaven Boban SOPD Velebit, Zagreb, Martina Borovec SOPD Željezničar, Zagreb, Bruno Konjević, fotograf "Slobodne Dalmacije", Zagreb

**Istraživanja:** Ponavljanje **Sima de Las Chotorra** (-90 metara), ponavljanje **El Chorreadero** (3580 metara, - 365 metara), ponavljanje kanjona **Rio La Venta** (7500 metara, - 300 metara), istraživanje i topografsko snimanje **Cueve Esperanze** (1200 metara, - 119 metara), istraživanje i topografsko snimanje **Cueva Dos Leones** (5000 metara, - 45 metara), topografsko snimanje **Cueva de Ocuilapa** ili **La Metata** (1700 metara, -20 metara).

**Sponzori ekspedicije:**

**Grad Karlovac gradsko poglavarstvo, Vodovod i kanalizacija d.o.o., Alstom d.o.o., Karlovačka banka, NITEH d.o.o, Komisija za speleologiju HPS-a, Obrtnička komora grada Karlovca, Županija karlovačka, Karlovačka pivovara, Izdavačka kuća Meridijani, Planinarski savez karlovačke županije, SD Karlovac, PD Dubovac**

**Medijski pokrovitelj : Karlovački list**



Kanjon Rio La Venta

foto: Boris Bukovčak



Kanjon Rio La Venta foto: Damir Basara